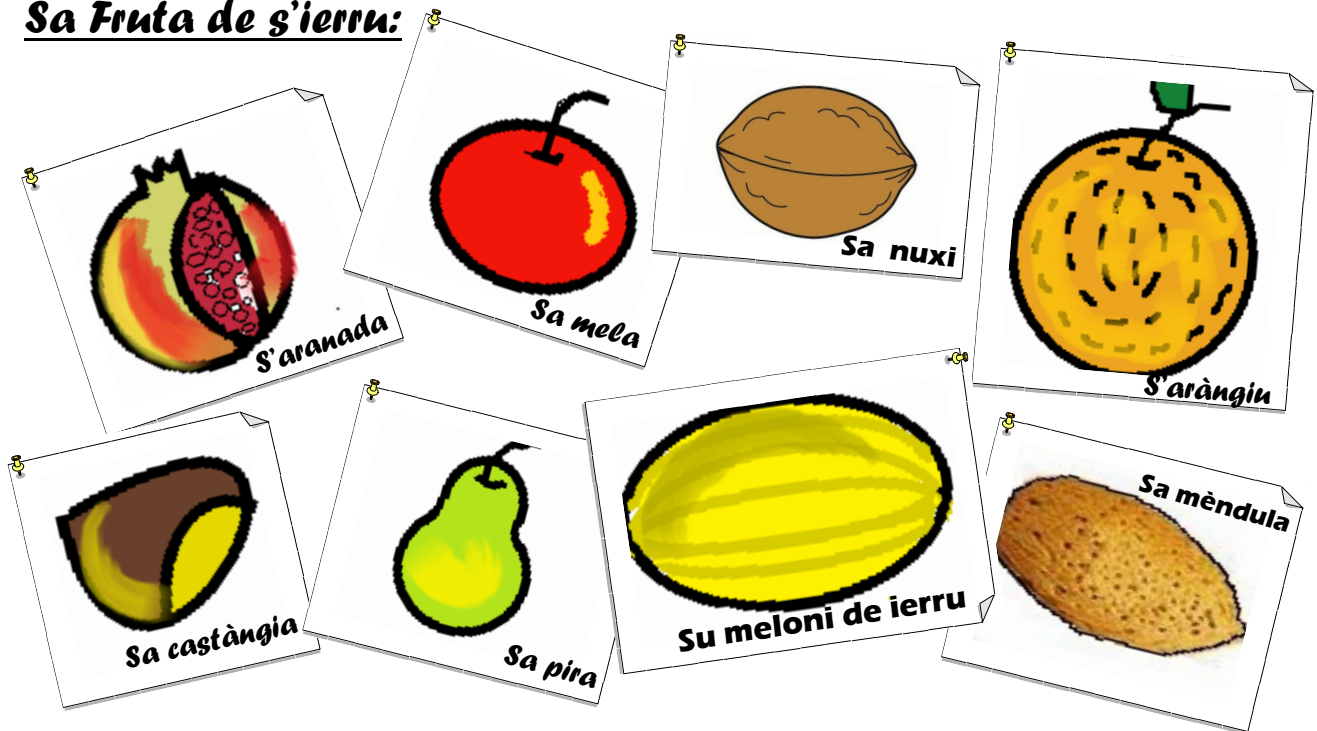

GENNÀRGIU 2013

GENNÀRGIU SICU, MESSÀIU ARRICU

Sa Fruta de s'ierru:

Su fueddu Gennàrgiu o Gennaxu ndi benit de su latinu IANUA-RIUS e bolit nai “cunsacrau a su deus lanus”. lanus fut su deus de is gennas (lànu), duncas gennàrgiu est sa “genna de s'annu”

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
	I Primu de s'annu	2	3	4	5	6 Pasca de is tres gurreis
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20 Santu Sebastianu
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lingua Sarda

Friàrgiu 2013

A CHI CANTAT IN MESA O IN LETU O EST MACU O EST FETU

Su carrasecari in Sardìnnia

Su fueddu Friaxu o Friàrgiu de su latinu FEBRUARIUS ndi benit de su verbu FEBRUARE chi bolit nai “purificai”. In su calendàriu romanu difatis fut su mesi aundi fadiant is ritus de prurificatzioni po su deus etruscu Februs e sa dea romana Febris.

lunis	martis	mèrcuris	oiàbia	cenàbura	sàbudu	domìniou
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28			

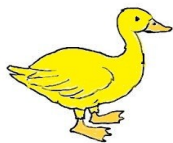

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lingua Sarda

Martzu 2013

NO EST FARRA PO FAI ÒSTIAS

S'ALFABETU IN SARDO

Anadi

Berbei

Conillu

Dotori

Eнна

Formiga

Gunnedda

Sa **H** in sardu est impre-
ada isceti in mesu a is
fueddus e no a s'inghitzu.
A s'inghitzu s'impreat i-
sceti po is fueddus istràn-
gius.

Ixili

Lillu

Maistu de linna

Nieddu

Su fueddu Martzu benit de su latinu Martius e bolit nai "su mesi de su deus Marte". Su 21 de martzu saldaus s'ierru ca incu-
mèntzat su beranu

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	dominigu
				1	2	3
4	5	6	7	8 Festa de totus is fèminas	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19 Fèsta de is babbus	20	21	22	23	24 Dominigu de is prammas
25	26	27	28	29	30	31 Pasca Manna

Comunu de Bìni
Ufitziu de sa Lingua Sarda

ABRILI 2013

ABRILI, TORRÀT SU LÈPÌRI A CUILI

Opinu

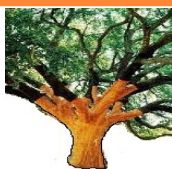
Pastori

Sa **Q** est una
lìtera chi non si
manìgiat in sar-
du

Àcua

Retàngulu

Suèrgiu

Trigu

TZeraca

11

Ùndixi

Viola

Sa **X** non si ma-
nìgiat a s'inghitzu
de is fueddus in
sardu

Àxina

Zigarru

Is fueddus chi inghitant
po **-R-** o manca po **SC-**
ST-e duncas po esèmpiu
rana, rosa, scola, stòria
mudant in arrana, arrosa,
iscola, istòria

Su fueddu Abrili o obrili benit de su latinu "aperire, aberri", po-
in custu mesi aberrint is froris.

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25 Festa de sa Liberatzioni	26	27	28 Sa die de sa Sardinnia
29	30					

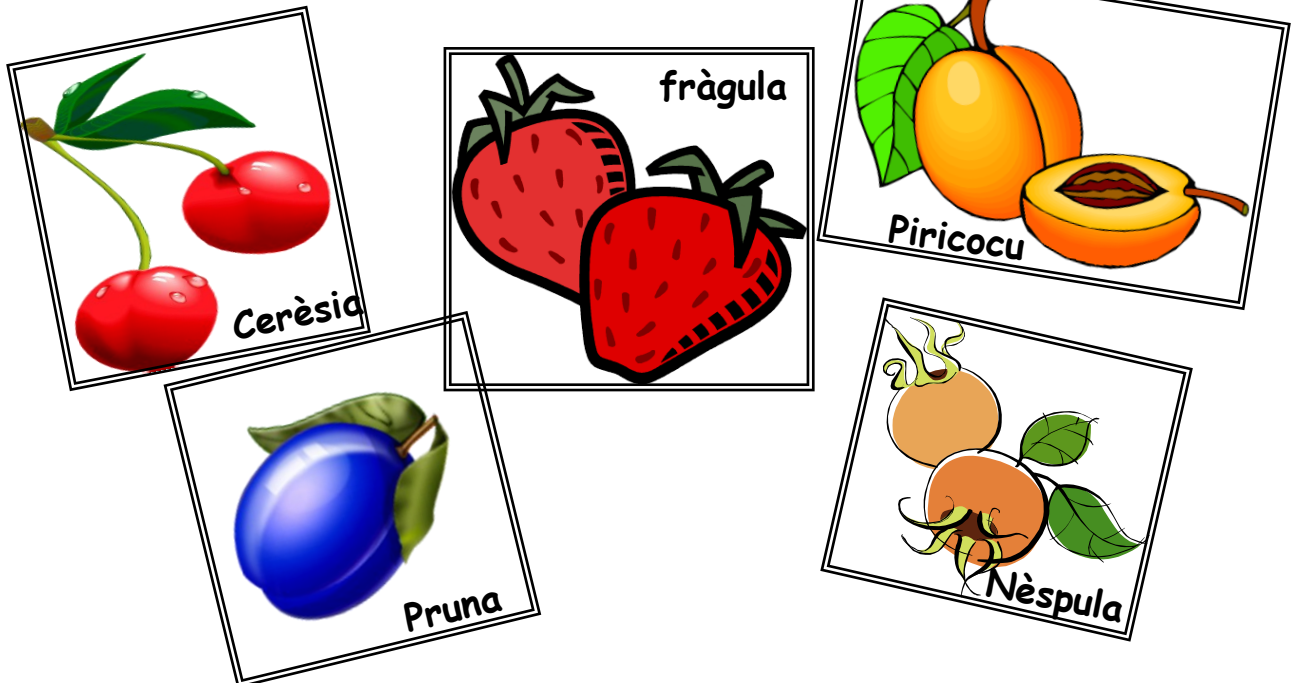

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lingua Sarda

MÀIU 2013

GHETAI SA PERDA E CUI SA MANU

Sa Fruta de Beranu:

Su fueddu Màiu benit de su latinu MAIUS e iat podi benni de sa dea latina Maia, sa dea de sa fertilidadi.

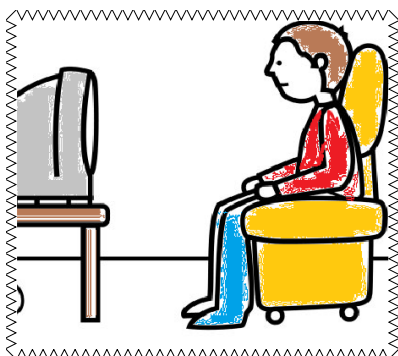
lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
		I Festa de is traballadoris	2	3	4	5
6	7	8	9	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19
20	21	22	23	24	25	26
27	28	29	30	31		

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lingua Sarda

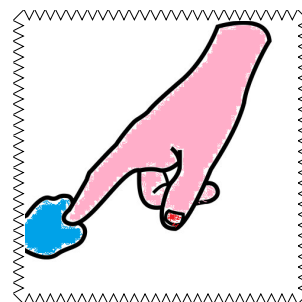
LÀMPADAS 2013

IN SU BUCONI PRETZIU, S'ÀNGELU SI DDUI SEIT

Castiai cun is ogus

Is cìncui sensus:

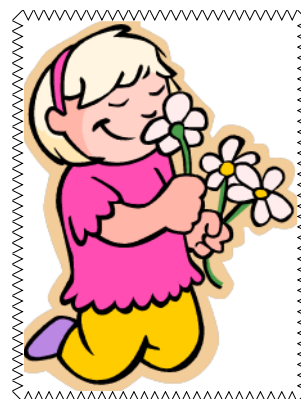
Tocai cun is didus

Tastai cun sa buca

Ascurtai cun is origas

Fragai cun su nasu

Su fueddu benit de su latinu LAMPAS, LÀMPADA “làmpara, luxi”. Ddi nant aici poita custu est su mesi aundi si fait festa a Santu Giuanni e, po custu, s'acostumant a allui fogus meda. Su 21 de Làmpadas incumentzat s'istadiali.

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	dominigu
					1	2 Festa de sa Repùblica
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30

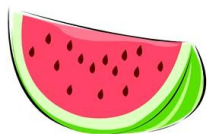

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda

Argiòlas 2013

A DÒNNIA BABALLOTI SU STAMPU SUU

Sa Fruta de s'istadi:

Sa srìndia

S'àxina

Su meloni

Su prèssiu

Sa figumorisca

Sa figu

Sa pira

A custu mesi in sardu ddi nant mesi de Argiolas poita custu fut su mesi aundi is messàius traballànt in is argiòlas (le aie) e dun-cas, in atrus fueddus, messànt su trigu, abentuànt e, apustis, incungiànt. Fiat unu tempus de importu mannu e, difatis, in a-trus logus, a custu mesi ddi nant Trèulas o Triùlas poita a mes-sai si naràt aici, treulai. De su pròpiu fueddu benit puru “treulai, fai treulu” chi bolit nai fare disordine, poita in is argiòlas fintzas a acabai s'incùngia nci fut treulu e si fadiàt festa e burdellu puru.

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	dominigu
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lingua Sarda

AUSTU 2013

A CHINI MARRAT SA BÌNGIA IN AUSTU, PRENIT SA COBIDINA DE MUSTU

IN SU PAUSU DE S'ISTADIALI MI PRAXIT FÀIRI:

Andai a mari...

Gigai cun s'arena ...

nadai...

A-

Andai a cuaddu...

Curri a bicicreta

Giogai in su parcu

Giogai cun is amigus...

Andai a passillai...

A custu mesi in sardu ddi nant mesi de Austu e ndi benit de Augustus chi fiat su mesi in onori de s'imperdori Ottaviano Augusto

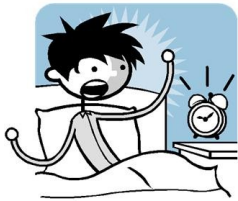
lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda

CABUDANNI 2013

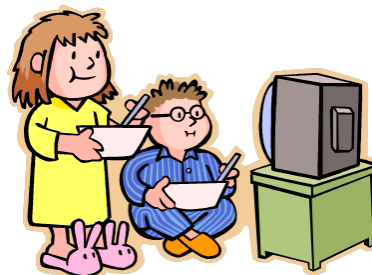
A CHI SI BANTAT A SEI, BALLIT UNU CORRU ÒNNIA DII
SA DII MIA: SU MENGIANU

Tocat a si ndi
scidai a chitzi...

Tocat a si scia-
cuai beni...

Tocat a

Tocat a si sciacuai is
dents ...

Tocat a si bistiri...

Tocat a andai a iscola...

Su mesi de Cabudanni in lingua sarda est inditau cun su pròpiu fueddu in totu sa Sardìnnia e ndi benit de su latinu *CAPUT ANNI* chi bolit nai su càbudu de s'annu de sa masseritzia, o in àterus fueddus, s'inghitzu de s'annu agràriu, poita sa Sardìnnia est de sèmpiri terra de messàius e duncas totu est acapiu a pari cun custu mundu. Custu fut su momentu aundi si torrànt a fàiri is acòrdius a is serbidoris chi mudant meri e si acordiànt a torrai

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30						

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda

SANTUAINI 2012

NO LESSIST SU CAMINU BÈCIU PO CUSSU NOU
SA DII MIA: SU MERII

Tocat a prandi...

Tocat a istudiai e
fàiri is compitus...

Tocat a merendai...

Tocat a giogai e
a s'ispassiai...

Tocat a fàiri isport

Tocat a si scia-
cuai...

Tocat a cenai..

Tocat si corcai e a dor-
miri..

SANTUAINI in lingua sarda tenit duus fueddus po ddu inditai SANTUAINI (pron. santuaii) da SANTU GAVINI chi fiat su santu cun custu nòmini e chi est cussu prus manìgiau me in bidda nostra, ma fintzas MESI DE LODÀMINI chi ndi benit de su costumù de spaniai su lodàmini me in su sartu, primu de arai e torrai a semiai.

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25	26	27
28	29	30	31			

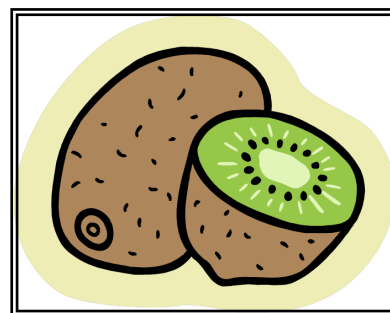
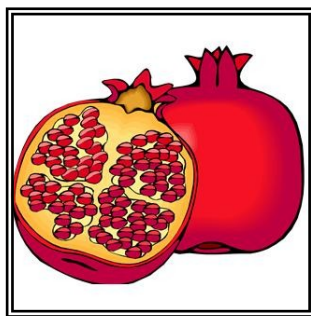

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda

DONNIASSANTU 2013

CHI DUUS FUNT CERTENDI, NO TI PONGIAST IN MESU

Sa Fruta de s'atòngiu:

Nuxi—nuxedda—mèndula

Su làndiri

Su kiwi

Donniassantu in lingua sarda si narat in duas maneras:

Donniasantu si narat diaici poita in custu mesi si fait festa a totus is santus;

Sant'Andria poita s'ùrtima dii de su mesi si fait festa a custu Santu

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	dominigu
				1 Sa dii de is Santus	2 Sa dii de is mortus	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda

MESI DE IDAS 2013

MESI DE IDAS NCI PASSAT TRA BAGÀNTZIAS E DIIS FRIDAS

Is animalis de domu:

Su cani

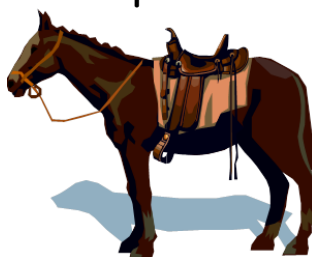
Su pisitu

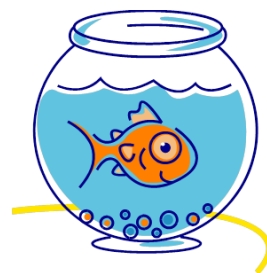
Su pilloneddu

Su topixeddu

Su cuaddu

Su pisci

Mesi de Idas benit de su latinu Idus, ma si narat fintzas Mesi de nadale chi benit de dies natalis latine. Su 24 chi est sa noti primu de Paschixedda, si narat noti de cen, su 25 si narat Paschixedda. Sa festa de su primu de s'annu in s'antigòriu no fiat intendida cumentu a imoi, ma in cussa dii, a pustis de sa missa, si donant in augùrius diaici "bellus acabus, mellus incumentzus", poita in s'inghitzu de s'annu nou fiat prenu de spera, ma fintzas de dudas

lunis	martis	mèrcuris	giòbia	cenàbura	sàbudu	domìnicu
						1
2	3	4	5	6	7	8 Sa Gloriosa
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24 Noti de cena	25 Paschixedda	26 Santu Istèfunu	27	28	29
30	31					

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lingua Sarda

COMUNU DE BÂINI

Provìntzia de Aristanis

Calendàriu 2013

Comunu de Bâini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda

Arrègulas po lìgiri sa fueddada Bainesa

Non sèmpiri su sardu si podit iscriri comentis si ligit, tocat a sighiri unus cantu arrègulas, poita passendi de una bidde a s'àtera medas bortas sa pronùntzia mudat. Duncas, po si cumprendi mellus a pari, tocat a iscriri in d-una manera chi cumprendant totus, mancai si sigat a lìgiri a segundis de sa moda de bidde nosta.

Po su chi pertocat sa variedadi de **Bàini** depeus tènniri a menti custas arrègulas:

- Candu agataus iscrita una **L** intra de vocalis dda depeus lìgiri

cumentis chi fessit una **B** lèbia lèbia.

Esèmpius: su fueddu **MELA** s'at a lìgiri **MEBA**

CALIXETA s'at a lìgiri **CABIXETA**

- Meda bortas s'acabu de is fueddus nd'arruit candu sa vocali de s'ùrtima sillaba est uguale a cussa de sa penùltima sillaba

Esèmpius: su fueddu **LODÀMINI** s'at a lìgiri **LADAMI**

- A bortas sa **R** candu s'agatat acanta de un'atra consonanti si ndi andat a passillai e mudat de logu

Esèmpius: su fueddu **GENNÀRGIU** s'at a lìgiri **G(i)RENNÀXIU**

MARGIANI s'at a lìgiri **MRAXANI**

- Sa lìtera **X** si ligit cumentis chi fessit su sonu chi giat sa lìtera **J** francesa, chi in italianu currepundit prus o mancu a su sonu giau de is lìteras **SGI**

Esèmpius: su fueddu **COXINA** s'at a lìgiri **COSGINA**

ÀXINA s'at a lìgiri **ÀSGIA**

- Sa **N** intra de vocalis non si ligit ma fait cambiai su sonu de is duas vocalis acanta, chi s'ant a lìgiri cun unu sonu a carighedda

Esèmpius: su fueddu **CANI** s'at a lìgiri **CAI** cun **A** e **I** meda nasalis

CICARONI s'at a lìgiri cumentis chi fessit **CICANOI**: sa **N** ndi bogat sa **R**

Comunu de Bàini
Ufitziu de sa Lìngua Sarda